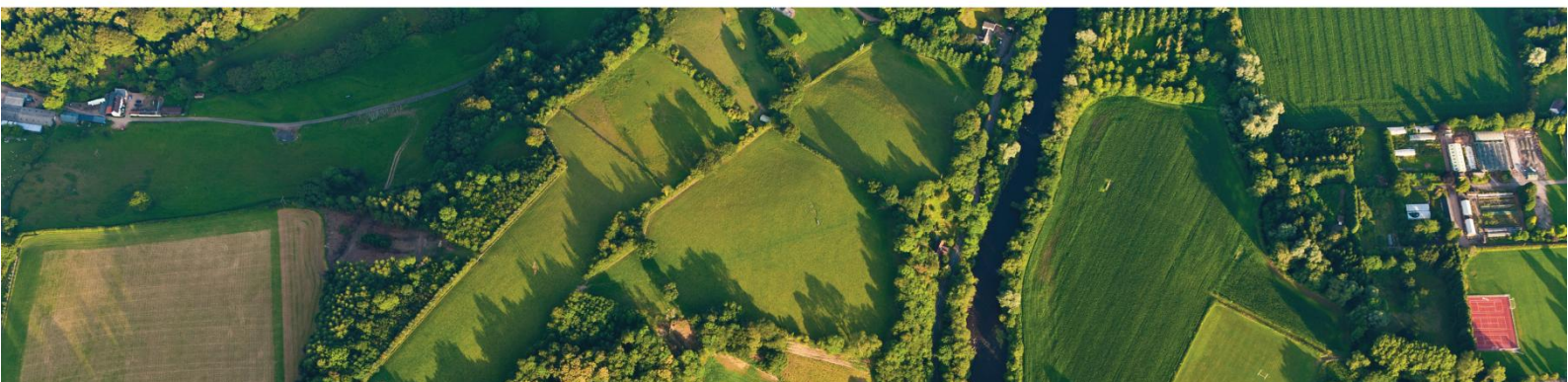

Transect-rapport 5667

Amersfoort, Nijkerkerstraat 29 Gemeente Amersfoort (UT)

Een Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek d.m.v.
Proefsleuven (IVO-P), karterende en waarderende fase

transect

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK ► ADVIES

Colofon

Titel	Amersfoort, Nijkerkerstraat 29. Gemeente Amersfoort (UT). Een Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (IVO-P), karterende en waarderende fase.
Rapportnummer	Transect-rapport
Auteur	S. Tews en A.A. Kerkhoven
Versie	Versie 1.1
Datum	30-1-2025
Projectnummer	24100064
Onderzoeksmelding	5669186100
Opdrachtgever	Autoham b.v. Dhr. J. Ham
Uitvoerder	Transect b.v. Overijsselhaven 127 3433 PH Nieuwegein
Veldteam	A.A. Kerkhoven (Senior KNA Archeoloog) R. Mol (Archeoloog) S. Tews (Archeoloog)
Bevoegde overheid	Gemeente Amersfoort
Adviseur namens bevoegde overheid	T. d'Hollosy
Toetsing rapport bevoegde overheid	Nog niet beoordeeld
Beheer en plaats documentatie	Gemeentelijk Depot voor Bodemvondsten Amersfoort
Omslagafbeelding	Vlak 1 in werkput 2

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. A.A. Kerkhoven Senior KNA Archeoloog	30-1-2025	

ISSN: 2211-7067

© Transect b.v., Nieuwegein

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van Autoham heeft Transect b.v. op 18 december 2024 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het plangebied aan de Nijkerkerstraat 29 te Amersfoort (gemeente Amersfoort; fig. 1). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande uitbreiding van het bedrijfspand. Op de gemeentelijke Archeologische Beleidskaart (Gemeente Amersfoort) is het plangebied aangeduid als gebied met een hoge archeologische verwachting, waarbij een onderzoeksplicht geldt voor bodemversturende werkzaamheden met een oppervlakte groter dan 100 m² en een diepte groter dan 30 cm -Mv. De geplande bouwwerkzaamheden overschrijden deze vrijstellingsgrenzen.

Binnen het plangebied kunnen resten uit de prehistorie tot en met de Nieuwe Tijd worden aangetroffen. Het gaat om resten van erven (uit de Prehistorie en de Middeleeuwen), resten die met de tabakscultuur te maken hebben, zoals tabaksbedden en tabaksschuren, en resten uit de Tweede Wereldoorlog (luchtafweerstellingen, splitterbox en eenmansgaten). Vanwege de verwachte bodemopbouw (geen natuurlijke bodemopbouw meer aanwezig), geldt een lage verwachting op het aantreffen van vindplaatsen uit de steentijd.

Werkzaamheden

In het plangebied zijn twee proefsleuven van ieder 35 x 3 m aangelegd; beide van west naar oost. In beide werkputten is één vlak aangelegd in de top van het dekzand, op ca. 3,6 – 3,8 m +NAP (ca. 0,8-1,0 m -Mv). In totaal is een oppervlakte van 210 m² (10%) van het plangebied onderzocht.

Resultaten

Er is geen archeologische vindplaats aangetroffen. De locatie vertegenwoordigde, gezien het AC-profiel, dat wil zeggen het ontbreken van podzolering (m.u.v. profiel 2.3 in werkput 2 met een 'natte' Bs), vermoedelijk geen preferente plek voor het vestigen van een nederzetting. Significante sporen van landgebruik zijn ook niet aangetroffen. De sporen die wel zijn aangetroffen, hebben allemaal modern materiaal (onder andere bouwkeraamiek, oud ijzer, modern glas) in de vulling en zijn derhalve als recente verstoringen ingemeten.

Advies

Het doel van dit onderzoek is het toetsen en aanvullen van de archeologische verwachting uit het vooronderzoek door het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische resten. Het onderzoek moet, voor zover mogelijk, inzicht geven in de aard, datering, omvang, gaafheid en conservering van de mogelijk aanwezige archeologische resten.

Er zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek geen archeologische vindplaatsen aangetroffen. Daarom is ons advies om het plangebied vrij te geven voor de geplande ontwikkeling.

Het bevoegd gezag, de gemeente Amersfoort, neemt op basis van de resultaten van dit onderzoek een selectiebesluit. Ongeacht het besluit, geldt een wettelijke meldingsplicht bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 en 5.11, wanneer archeologische zaken worden aangetroffen. Dit kan via de gemeente of via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

Inhoud

1.	Aanleiding.....	6
2.	Vooronderzoek en archeologische verwachting	8
3.	Doel en methodiek	10
4.	Resultaten veldonderzoek.....	11
5.	Archeologische interpretatie.....	15
6.	Waardstelling en advies	16
7.	Geraadpleegde bronnen	17
Bijlage 1.	Archeologische periode-indeling voor Nederland	18
Bijlage 2.	Puttenplan op luchtfoto	19
Bijlage 3.	Allesporenkaart	20
Bijlage 4.	Vlaktekeningen.....	21
Bijlage 5.	Sporen- en lagenlijst.....	23
Bijlage 6.	Vondstenlijst.....	24
Bijlage 7.	Beantwoording onderzoeksvragen	25

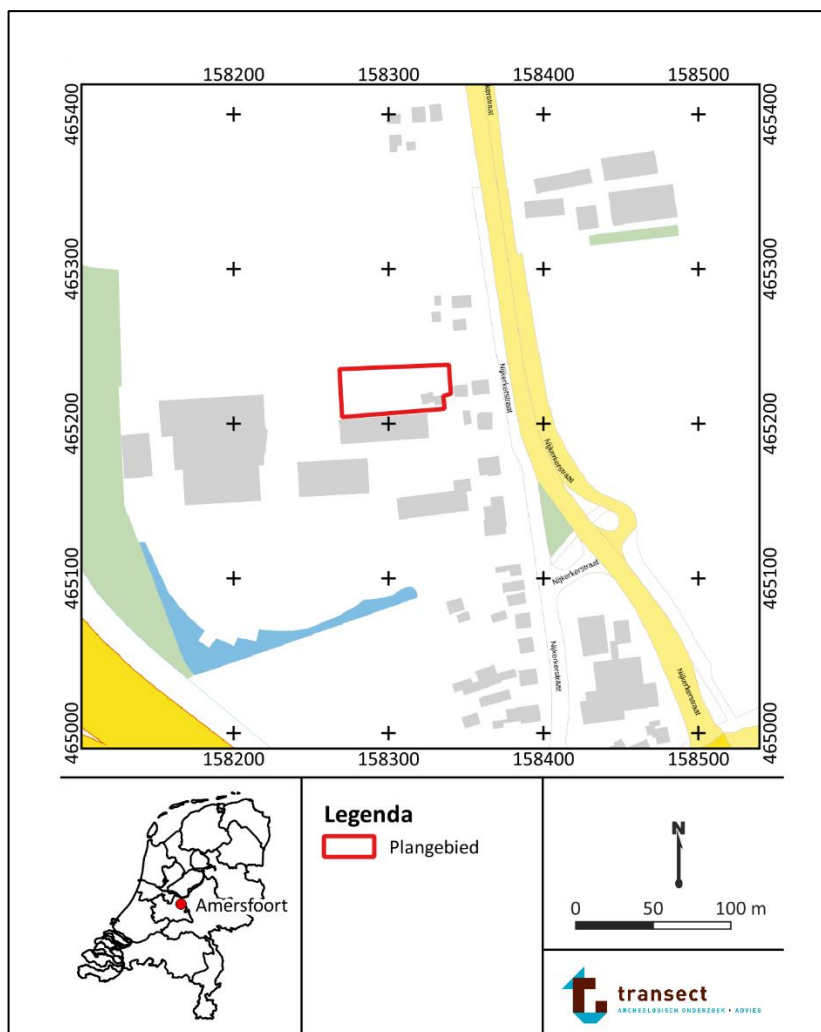
1. Aanleiding

Provincie	Utrecht
Gemeente	Amersfoort
Plaats	Amersfoort
Toponiem	Nijkerkerstraat 29
Kadasternummer(s)	AMF00.R.51
Kaartbladnummer	32B
X-, Y-coördinaten	NW: 158.268 / 465.230 NO: 158.338 / 465.234 ZW: 158.269 / 465.199 ZO: 158.336 / 465.205 Centrum: 158.303 / 465.218
CMA/AMK-status	Nee
Oppervlakte plangebied	Ca. 2070 m ²
Oppervlakte onderzoeksgebied	Ca. 2070 m ²
Huidig grondgebruik	Grasveld

In opdracht van Autoham heeft Transect b.v.¹ op 18 december 2024 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het plangebied aan de Nijkerkerstraat 29 te Amersfoort (gemeente Amersfoort; fig. 1). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande uitbreiding van het bedrijfspand. Op de gemeentelijke Archeologische Beleidskaart (gemeente Amersfoort) is het plangebied aangeduid als gebied met een hoge archeologische verwachting, waarbij een onderzoeksplicht geldt voor bodemversturende werkzaamheden met een oppervlakte groter dan 100 m² en een diepte groter dan 30 cm -Mv. De geplande bouwwerkzaamheden overschrijden deze vrijstellingsgrenzen.

Voorafgaand aan dit onderzoek heeft in het gebied rondom de Nijkerkerstraat een bureauonderzoek plaatsgevonden (Beumer, 2019). Hieruit blijkt dat binnen het plangebied een grote kans is op de aanwezigheid van archeologische resten uit de Prehistorie tot en met de Nieuwe Tijd. Op basis hiervan heeft de bevoegde overheid besloten dat een archeologisch karterend en waarderend proefsleuvenonderzoek conform KNA-protocol 4003 moet worden uitgevoerd, teneinde de aanwezigheid en behoudenswaardigheid van eventueel aanwezige archeologische resten vast te stellen.

¹ Transect b.v. voldoet aan de eisen zoals gesteld in de kwaliteitsnorm 'BRL SIKB 4000', versie 4.2, en is gecertificeerd door middel van een procescertificaat. Transect b.v. is certificaathouder van de volgende protocollen: 'KNA Protocol 4001 Programma van Eisen', 'KNA Protocol 4002 Bureauonderzoek', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Overig', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Proefsleuven' en 'Protocol 4004 Opgraven', en staat geregistreerd bij de RCE en de SIKB.

Figuur 1. De ligging van het plangebied op de topografische kaart (www.pdok.nl).

2. Vooronderzoek² en archeologische verwachting

2.1 Landschap

Het plangebied bevindt zich in de archeoregio het Utrechts-Gelders zandgebied. Dit gebied strekt zich uit van de Utrechtse Heuvelrug in het westen tot de Veluwe in het oosten. Zandruggen, vlakten en meanderende beken bepalen het beeld van het landschap. Tijdens de voorlaatste ijstijd (Saalien), ruim 150.000 jaar geleden, raakte het noordelijk deel van Nederland bedekt met landijs. De gletsjers stuwden toen het aanwezige zand en grind voor hen uit. Op deze manier ontstonden de Utrechtse Heuvelrug en het Veluwe-massief. Het tussen deze stuwwallen gelegen glaciële bekken vormt de Gelderse Vallei. Tijdens de laatste ijstijd (Weichselien, 116.000 tot 11.500 jaar geleden) stopten de gletsjers noordelijk van Nederland. Nederland was een poolwoestijn waar poolwinden vrij spel hadden en enorme hoeveelheden zand verplaatsten. In het bekken van de Gelderse Vallei werd een dikke deken van zand afgezet, dat voornamelijk afkomstig was van de omringende stuwwallen. De wind heeft dit dekzand in paraboolvormige duinen afgezet, tot een hoogte van maximaal 5 m. Vanaf ongeveer 11.500 jaar geleden (het Holoceen) steeg de gemiddelde jaartemperatuur en daarmee ook het grondwater (als gevolg van de zeespiegelstijging). Vanaf het (zuid)oosten zochten beken hun weg door het dekzandlandschap. Daarbij werden beekdalen uitgesleten, waarin beekleem werd afgezet. In de laaggelegen gebieden ontstond veen. De hogere delen van het landschap raakten juist begroeid met bossen.

Het terrein ligt op een uitloper van een grote dekzandrug die van de binnenstad van Amersfoort langs Knooppunt Hoevelaken richting Hoogland loopt. De locatie ligt in de oostelijke oksel van de bocht. De bodem bestaat uit een laarpodzol (cHn21).

2.2 Archeologische en historische situatie

De oudste vondsten uit het dekzandgebied in deze regio dateren uit het Paleolithicum. Het gaat om vuurstenen werktuigen van rendierjagers. Uit het Mesolithicum en Neolithicum zijn in de omgeving verschillende kleine, tijdelijke kampementen gevonden. Uit de Bronstijd zijn de vindplaatsen schaarser. Wel zijn in de regio veel boerderijen uit de IJzertijd opgegraven. De bewoningssporen uit de prehistorie zijn voornamelijk gevonden op de dekzandruggen of op de overgang van dekzandruggen naar vlaktes. Sporen en vondsten uit de Romeinse tijd en Vroege Middeleeuwen worden in deze regio slechts sporadisch aangetroffen. Hoogstwaarschijnlijk houdt dit verband met de landschappelijke vernatting in deze periode. Resten uit de Late Middeleeuwen zijn wel talrijk. In de elfde eeuw werd namelijk gestart met de ontginning van de Gelderse Vallei. In fasen ontstond een cultuurlandschap met strook- en blokverkavelingen, afgewisseld met dorpen, zoals deze nu nog bestaan. Vanaf de twaalfde tot in de veertiende eeuw werden ook de lage, natte delen van het landschap ontgonnen. In deze tijd ontstond ook de stad Amersfoort. Hierna zetten de ontginningen, de bevolkingsgroei en de verstedelijking door.

Het plangebied ligt in de ontginning van de Hoef, een kampenontginning uit vermoedelijk de Volle Middeleeuwen. De verkavelingsstructuur is in de loop van de tijd niet tot nauwelijks veranderd. Direct ten oosten van het plangebied ligt aan de oude weg naar Zwolle, de huidige Nijkerkerstraat. Deze dateert in ieder geval uit de Middeleeuwen. In 1952 is de A1 en het eerste deel van de A28 met elkaar verbonden in Knooppunt Hoevelaken. De snelwegen namen de functie van de Nijkerkerstraat en de Amersfoortsestraat als doorgaande routes naar het noorden en oosten over.

Het gebied is tot aan begin twintigste eeuw nagenoeg onbewoond geweest. In de directe omgeving van het plangebied zijn slechts vier boerderijen bekend die dateren van voor de twintigste eeuw. De

² De informatie in dit hoofdstuk is afkomstig uit het bureauonderzoek dat is uitgevoerd voor de zone rondom de Nijkerkerstraat, in het kader van de ontwikkeling van het gebied (Beumer, 2019) en het Programma van Eisen voor dit onderzoek (Beumer, 2023).

dichtstbijzijnde ligt ter hoogte van Nijkerkerstraat 12. Ten noordoosten van het plangebied ligt boerderij Het Boompje, die uit 1889 dateert. Naast een varkensboerderij wordt er ook een klein café (tapperij) uitgebaat.

Tussen Rhenen en Spakenburg loopt sinds de achttiende eeuw de Nieuwe Hollandse Waterlinie, die als onderdeel van de Grebbelinie (Valleistelling) in 1939-1940 weer in verdediging is gebracht. In deze periode zijn een antitankgracht ten zuidwesten van het plangebied aangelegd en, iets noordelijker in de Nijkerkerstraat, een zogenaamde Aspergeversperring geplaatst. Ten oosten van het plangebied zijn loopgraven gegraven als onderdeel van de Pantherstellung. Deze Duitse verdedigingslinie werd vanaf eind 1944 aangelegd tussen Arnhem en het IJsselmeer.

2.3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Binnen het plangebied kunnen resten uit de Prehistorie tot en met de Nieuwe Tijd worden aangetroffen. Het gaat om resten van erven (uit de Prehistorie en de Middeleeuwen), resten die met de tabakscultuur te maken hebben, zoals tabaksbedden en tabaksschuren en resten uit de Tweede Wereldoorlog (luchtafweerstellingen, splitterbox en eenmansgaten). Vanwege de verwachte bodemopbouw (geen natuurlijke bodemopbouw meer aanwezig), geldt een lage verwachting op het aantreffen van vindplaatsen uit de steentijd.

3. Doel en methodiek

3.1 Doel

Het doel van dit onderzoek is het toetsen en aanvullen van de archeologische verwachting uit het vooronderzoek door het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische resten. Het onderzoek moet, voor zover mogelijk, inzicht geven in de aard, datering, omvang, gaafheid en conservering van de mogelijk aanwezige archeologische resten.

Voor zover mogelijk, dient te worden beantwoord of in het plangebied archeologische vindplaatsen aanwezig zijn, of deze behoudenswaardig zijn en onder welke randvoorwaarden behoud mogelijk is. De vraagstelling bestaat uit meerdere deelvragen die in het Programma van Eisen zijn vastgelegd en in dit rapport in bijlage 7 worden beantwoord.

3.2 Methodiek

Het veldonderzoek betreft een proefsleuvenonderzoek, karterende en waarderende fase. Het onderzoek valt in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (BRL4000/KNA, versie 4.2) onder Protocol 4003, inventariserend veldonderzoek (landbodems) – Proefsleuven (IVO-P).

Het proefsleuvenonderzoek is op 18 december 2024 uitgevoerd. In het plangebied zijn twee proefsleuven van 35 x 3 m aangelegd, beide van west naar oost. In beide werkputten is één vlak aangelegd in de top van het dekzand, op ca. 3,6 – 3,8 m +NAP (ca. 0,8-1,0 m -Mv). In totaal is een oppervlakte van 210 m² (10%) van het plangebied onderzocht.

De proefsleuven zijn aangelegd met een 16-tons bandenkraan, voorzien van een gesloten bak met glad snijvlak. Er is verdiept in lagen van 10-20 cm, en dicht naar het archeologisch niveau in lagen van 5-2 cm. Hierbij is zoveel mogelijk de natuurlijke gelaagdheid van de bodem gevolgd. Eventuele sporen zijn als zodanig tijdig gesignaleerd en zo intact mogelijk gedocumenteerd.

Om de spoorcontouren zo scherp mogelijk (op foto) vast te leggen, is het vlak met de schep opgeschaafd. Na het nemen van vlakfoto's zijn sporen met een dGPS digitaal ingemeten. Ook vondsten (puntvondsten en vondstconcentraties) zijn met dGPS ingemeten. De resultaten hiervan zijn vastgelegd op de allesporenkaart (ASK) en vlaktekeningen (bijlagen 3 en 4). Op de vlaktekening zijn ook de putcontouren, vlakhoogtes, maaiveldhoogtes, locaties van profielkolommen en coupelijnen, en contouren van bodemverstoringen gedocumenteerd. Dit is gedaan met een dGPS. De bodemopbouw is gedocumenteerd aan de hand van twaalf profielkolommen. Vanwege de eenvoudige bodemopbouw is in overleg met het bevoegd gezag, geen lengteprofiel van 35 m gedocumenteerd (zoals voorgeschreven in het PvE), maar zijn in het zuidelijke profiel van werkput 1 om de vijf meter profielkolommen gedocumenteerd (vijf van 1 m breed, en één van 5 m breed) en één profielkolom (1 m breed) in het westelijke profiel. Ook zijn drie profielkolommen (één van 2 m breed en twee van 1 m breed) van het zuidelijke profiel en één profielkolom (1 m breed) van het westelijke profiel van werkput 2 gedocumenteerd. De profielkolommen en coupetekeningen zijn gefotografeerd en analoog op schaal 1:20 getekend. Tijdens het veldonderzoek zijn geen grondmonsters genomen uit bodemlagen en (spoor)vullingen, omdat dit niet nodig werd geacht voor de waardestelling.

Vondsten die niet aan sporen of spoorvullingen konden worden gekoppeld (aanlegvondsten), zijn per laag en per vak van 4 bij 5 meter verzameld en geregistreerd. Vondsten die wel aan sporen konden worden gekoppeld, zijn per spoor(vulling) geregistreerd en verzameld. Om metaalvondsten doeltreffend te kunnen opsporen zijn tijdens het veldonderzoek het vlak, profiel en stort afgezocht met een metaaldetector.

4. Resultaten veldonderzoek

4.1 Bodemopbouw

De bodemopbouw bestaat uit een bouwlanddek (S.1000) van circa 40-50 cm op deels verspoeld dekzand (S.3000). In het dekzand is geen bodemvorming aanwezig (AC-profiel; fig. 2 en 3). Wel zijn soms wat roestvlekken aanwezig, maar in geringe mate. Het dekzand is matig tot sterk siltig en laat 'zandpockets' van minder siltig zand zien, dat wil zeggen dat in het vlak scheurtjes in het dekzand zijn te zien, nadat de bak er overheen is geweest. In werkput 1 is in het vlak een met geloofd zand gevulde wortelgang waargenomen; de vulling heeft een 'jaarringpatroon'. Dergelijke vullingen worden wel vaker in verspoelde contexten waargenomen.

In werkput 2, ter hoogte van profiel 2.3, is een 'natte' Bs herkend in het profiel (fig. 4). Deze laag bestaat uit matig tot sterk siltig zand met her en der *gyttja*-achtig materiaal of veraard veen. Ook dit wijst op natte bodemcondities.

Figuur 2. AC-profiel in werkput 1 (zuidelijk profiel).

Figuur 3. AC-profiel in werkput 1 (profiel 1.1). Het bouwlanddek ligt direct op het dekzand, zonder bodemvorming.

Figuur 4. Het 'natte' Bs-profiel in werkput 2 (profiel 2.3). In S.2000 is her en der *gyttja*-achtig materiaal of veraard veen aanwezig.

4.2 Sporen en vondsten

In werkput 1 zijn drie sporen van een nummer voorzien (S.1-S.3). Dit betreffen kuilen waarvan een enkele (S.2) als mogelijke paalkuil is aangemerkt. Op basis van de vlekkerige vullingen betreffen dit subrecente sporen, die niet ouder kunnen zijn dan de Late Nieuwe Tijd. Andere sporen zijn als recente verstoringen ingemeten, zoals twee paalsporen in werkput 1. In één van deze sporen zat de houten paalkern nog in (6 cm doorsnede). Dat geldt ook voor een aantal kuilen, waaronder een grote kuil, in het westelijke deel van werkput 2 (fig. 5). De vulling van deze kuilen bevatten onder andere sintels, fragmenten van bouw materiaal (gresbuis, dakpan en industrieel vervaardigde bakstenen), een verroeste grasmaaier, geëmailleerde pan, deksel van een wekpot en fragmenten helder glas. Ook is in het oostelijke deel van werkput 1 een hondenskelet, gewikkeld in een deken, aangetroffen. Deze vondsten zijn vanwege het recente karakter niet verzameld.

De insteken van de sporen komen vanuit - de basis van - de bouwvoor. Uit spoor S.3 komen drie kleine fragmenten roodbakkerd aardewerk met loodglazuur (vnr. 4; fig. 6), maar deze zijn waarschijnlijk ook niet ouder dan de achttiende of negentiende eeuw, mede gezien een aanlegvondst van een fragment van een lichtbruinkleurig, ovaalvormige ketel van een kleipijp met radering (fig. 6). Deze kan hoogstwaarschijnlijk gedateerd worden in de negentiende eeuw (www.kleipijpen.nl). Voor wat betreft de overige aanlegvondsten komen in het bouwlanddek sporadisch fragmenten roodbakkerd aardewerk met loodglazuur, porselein en industrieel wit voor, maar in uitzonderlijk lage aantallen. Oudere vondsten ontbreken volledig.

Figuur 5. Recente verstoringen in vlak 1 in werkput 2.

Figuur 6. De aardewerkvondsten (met de klok mee vnr. 1, 2, 4 en 5). Alle scherven zijn sterk gefragmenteerd en verweerd.

Figuur 7. Deel van trechtervormige ketel van een kleipijp (vnr. 3).

5. Archeologische interpretatie

Er is geen archeologische vindplaats aangetroffen. De locatie vertegenwoordigde, gezien het AC-profiel, dat wil zeggen het ontbreken van podzolering (m.u.v. profiel 2.3 in werkput 2 met een 'natte' Bs), vermoedelijk geen preferente plek voor het vestigen van een nederzetting. Significante sporen van landgebruik zijn ook niet aangetroffen. De sporen die wel zijn aangetroffen, hebben allemaal modern materiaal (onder andere bouwkeramiek, oud ijzer, modern glas) in de vulling en zijn derhalve als recente verstoringen ingemeten.

6. Waardestelling en advies

6.1 Waardestelling

In het plangebied is geen te waarderen archeologische vindplaats aangetroffen.

6.2 Selectieadvies

Het selectieadvies omvat de volgende mogelijkheden: (1) het vrijgeven van het plangebied; (2) het behoud *in situ* van vindplaatsen (fysiek beschermen) en/of (3) het behoud van *ex situ* van vindplaatsen (definitief opgraven). Het selectieadvies wordt voorgelegd aan de bevoegde overheid, die op basis van de resultaten van het onderzoek een selectiebesluit zal nemen.

Gezien het uitblijven van een archeologische vindplaats adviseren wij geen archeologische vervolgmaatregelen.

Het bevoegd gezag, de gemeente Amersfoort, neemt op basis van de resultaten van dit onderzoek een selectiebesluit. Ongeacht het besluit, geldt een wettelijke meldingsplicht bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 en 5.11, wanneer archeologische zaken worden aangetroffen. Dit kan via de gemeente of via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

7. Geraadpleegde bronnen

Archeologische kaarten en databestanden

- Archeologisch Informatie Systeem (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2015.
- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- www.pdok.nl
- Archeologische beleidskaart gemeente Amersfoort: www.amersfoort.nl/ro-online/NL.IMRO.0307.BP00138-0201/b_NL.IMRO.0307.BP00138-0201_tb4.pdf
- www.kleipijpen.nl

Referenties

- SIKB, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.2* (KNA 4.2).
- Berendsen, H.J.A., E. Stouthamer, K.M. Cohen en W.Z. Hoek, 1997 (zesde herziene druk, 2021). *Landschap in delen. De fysisch-geografische regio's*. Perspectief Uitgevers, Utrecht.
- Beumer, S., 2021. *Archeologische Inventarisatie)BO' Nijkerkerstraat e.o. Amersfoort*. CAR rapport 112. Centrum voor Archeologie Gemeente Amersfoort: Amersfoort.
- Beumer, S., 2024. *Programma van Eisen Archeologisch Onderzoek Nijkerkerstraat 29, Amersfoort*. Centrum voor Archeologie Gemeente Amersfoort: Amersfoort.
- Stouthamer, E., K.M. Cohen en W.Z. Hoek, 2015. *De vorming van het land. Geologie en geomorfologie*. Perspectief Uitgevers: Utrecht.

Figuren

Figuur 1. De ligging van het plangebied op de topografische kaart (www.pdok.nl).	7
Figuur 2. AC-profiel in werkput 1 (zuidelijk profiel).	11
Figuur 3. AC-profiel in werkput 1 (profiel 1.1). Het bouwlanddek ligt direct op het dekzand, zonder bodemvorming.....	11
Figuur 4. Het 'natte' Bs-profiel in werkput 2 (profiel 2.3). In S.2000 is her en der <i>gyttja</i> -achtig materiaal of veraard veen aanwezig.	12
Figuur 5. Recente verstoringen in het vlak in werkput 2.	13
Figuur 6. De aardewerkvondsten (met de klok mee vnr. 1, 2, 4 en 5). Alle scherven zijn sterk gefragmenteerd en verweerd.	13
Figuur 7. Deel van trechtervormige ketel van een kleipijp (vnr. 3).....	14

Bijlage 1. Archeologische periode-indeling voor Nederland

Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Recent		1945 na Chr.	2050 na Chr.
Nieuwe Tijd	Late-Nieuwe Tijd	1850 na Chr.	1945 na Chr.
	Midden-Nieuwe Tijd	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Vroege-Nieuwe Tijd	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late-Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late-Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late-IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege-IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late-Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege-Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	4900 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP

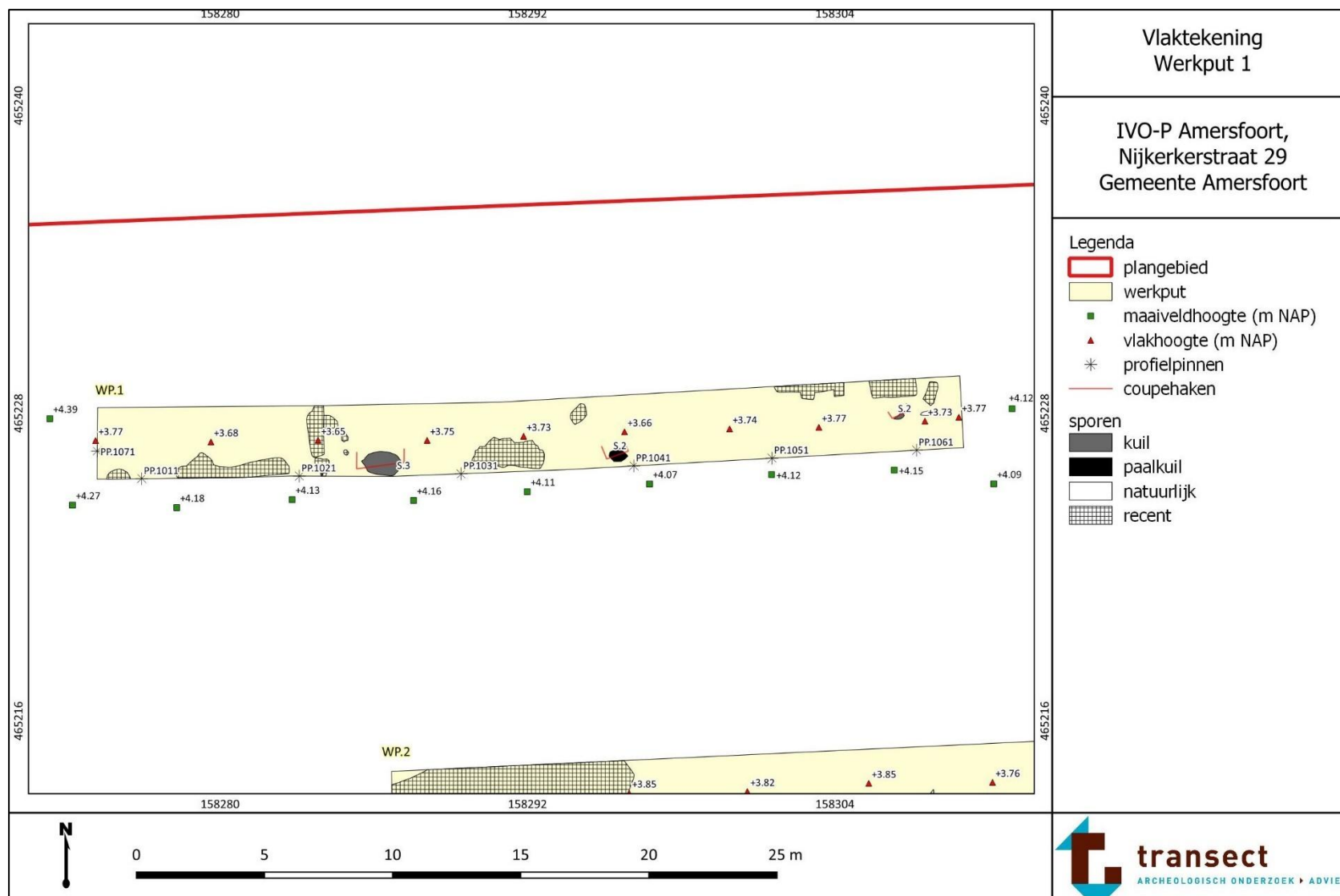
Bijlage 2. Puttenplan op luchtfoto

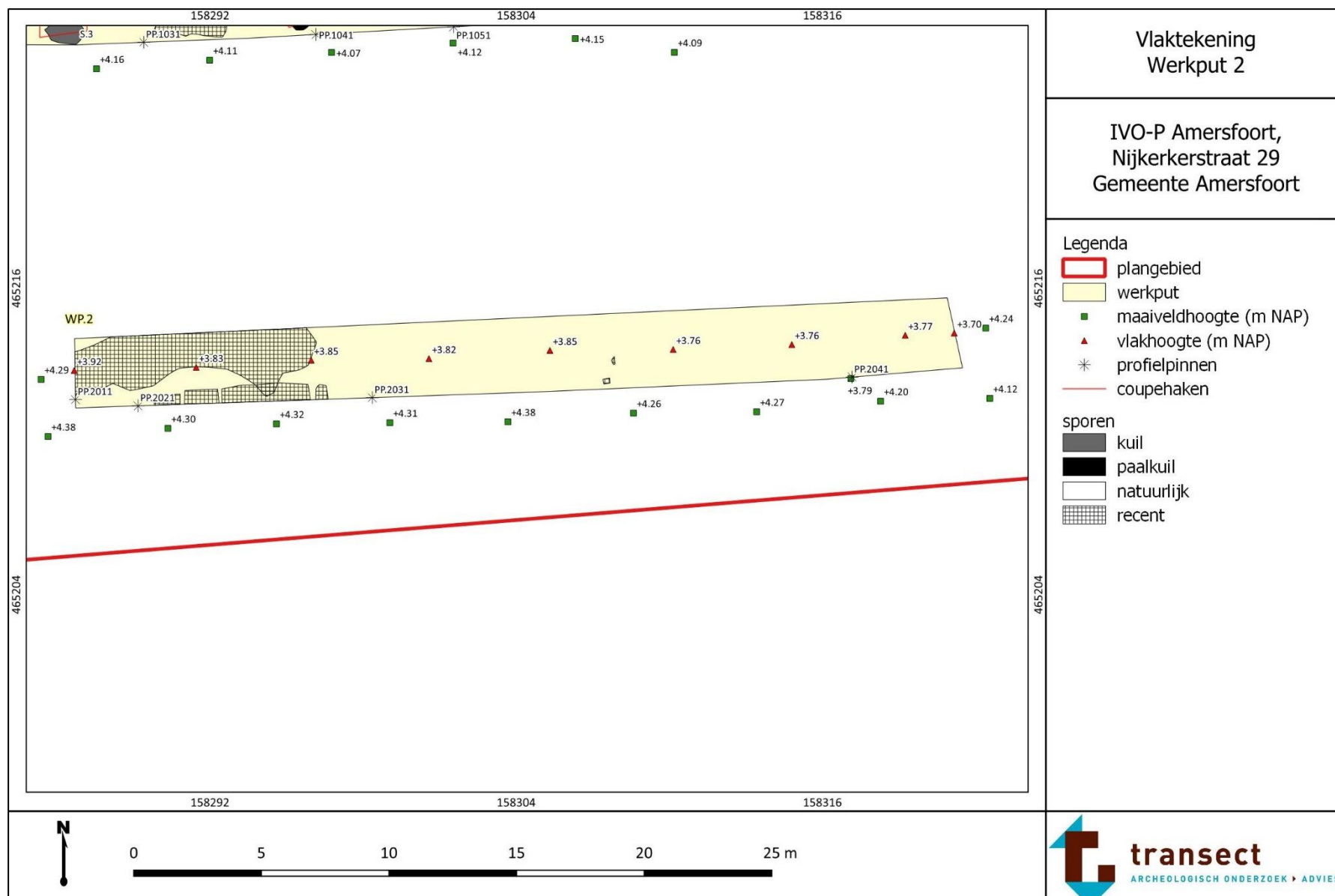

Bijlage 3. Allesporenkaart

Bijlage 4. Vlaktekeningen

Bijlage 5. Sporen- en lagenlijst

Put	Spoor	Spooraard	Spoorcont.	Spoorvorm	Spoordiepte (cm)	Vulling	Kleur	Textuur	Org. sort	Opmerking vulling	Opmerking
01	0001	KL	SCHERP	OVL	18	1	DBRGR	zs2	H2	mf, vlekkelig, hk spik, wo1	
01	0002	PK	SCHERP	RND	20	1	DGR	zs1	H1	mf, vlekkelig	
01	0003	KL	SCHERP	OVL	38	1	DBRGR			mf/mgr, hk1, ker	
01	0999	REC	SCHERP	LIN		1					
01	1000	BV	SCHERP	LIN		1	DGR	zs2	H2	mgr, m stevig, wo1, hk spik, ge gevlekt	Bouwvoor
01	1001	LG	VAGEND	LIN		1	DGRGE	zs2	H2	gegr gevlekt, hk spik, kbw spik, ook bruine vlekken, mgr/mf	
02	2000	LG	SCHERP	LIN		1	LGRBR	zs3	H1	mf, g.sort, vlekkelig, her en der brokjes/lensjes gyttja-achtig materiaal/veraard veen, smeert sterk uit	natte Bs-horizont
01	3000	C-hor	SCHERP	LIN		1	GEGR	zs2		fe1, vlekkelig, mgr/mf	C-horizont

Gebruikte afkortingen

REC	Recent	DGRBR	Donkergrijsbruin
BV	Bouwvoor	DBRGR	Donkerbruingrijs
LG	Laag	GRBR	Grijsbruin
CULL	Cultuurlaag	GEGR	Geelbruin
C-hor	C-horizont	ORGR	Oranjegrijs
LBRGR	lichtbruingrijs		
fe	ijzer	Zf	Zeef fijn
Zs2	Siltig zand	msort	Matig gesorteerd
mf	Matig fijn	ker	Keramiek

Bijlage 6. Vondstenlijst

Vondstnummer	Put	Spoor	Spooraard	Categorie	Aantal	Gewicht	Opmerking
0001	01	0		KBW	1	63.8	Stuk gresbuis/drainagepijp
0001	01	0		KER	2	15.6	Randje roodbakkend aardewerk
0002	02	0		GLS	1	1.8	Klein fragment lichtgroen, gelijkmatig glas. Weinig patina
0002	02	0		KBW	1	12	klein fragment orangerode baksteen, hard gebakken.
0002	02	0		KER	3	22.4	Eén randje industrieel wit; twee fragmenten roodbakkend geglaazuurd.
0003	01	3000	C-hor	KKP	1	4.6	Fragment ovaalvormige ketel met radering. Waarschijnlijk negentiende eeuw.
0004	01	0003	KL	KER	3	8.3	Roodbakkend, op één van de scherven een klein restje (lood)glazuur, verder verweerd.
0005	02	0999	REC	KBW	1	37.7	Fragment donkergrijze dakpan, hardgebakken.
0005	02	0999	REC	KER	1	9	Fragment voet roodbakkend, inwendig geglaazuurd. Zeer sporadisch nog een restje glazuur, verder verweerd.

Bijlage 7. Beantwoording onderzoeksvragen

1. *Wat is de bodemopbouw, bodemtype en geomorfologie van het onderzoeksgebied op basis van dit archeologische veldonderzoek? Hoe verhoudt dit zich tot de verwachting zoals beschreven in het PvE?*

De bodemopbouw bestaat uit een bouwlanddek (S1000) van circa 40-50 cm op oud of verspoeld dekzand. In het dekzand is geen bodemvorming aanwezig (AC-profiel). Wel zijn soms wat roestvlekken aanwezig, maar in geringe mate. Het dekzand is matig tot sterk siltig en laat 'zandpockets' van minder siltig zand zien, dat wil zeggen, dat in het vlak scheurtjes in het dekzand te zien zijn, nadat de bak er overheen is geweest. Dit kan ook het gevolg zijn van gelaagdheid van het dekzand, wat op Ouder Dekzand kan wijzen.

Het is dus niet helemaal duidelijk of het Ouder Dekzand betreft of verspoeld dekzand. Afwezigheid van grind wijst eerder op de eerste optie. In werkput 1 is in het vlak een met geloofd zand gevulde wortelkanaal waargenomen; met typisch 'jaarringpatroon'. Deze worden wel vaker in verspoelde contexten waargenomen. Voor de archeologische verwachting maakt de interpretatie van het zand niet veel uit, omdat het in beide gevallen het archeologisch niveau vertegenwoordigt.

In werkput 2 is ter hoogte van profiel 2.3 een 'natte' Bs waargenomen.

2. *Zijn er binnen het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig?*

- a) *Wat is de gaafheid en conservering van deze resten?***
- b) *Welke vindplaatsen zijn op basis van deze resten te onderscheiden?***
- c) *Wat is de archeologische waardering per vindplaats?***
- d) *Wat is de omvang en de ligging (zowel horizontaal als verticaal) per behoudenswaardige vindplaats?***

Er is in het plangebied geen archeologische vindplaats aanwezig, dus deze vragen komen te vervallen.

3. *Hoe sluiten de resultaten van dit onderzoek aan op de verwachting zoals weergegeven in dit PvE? Bij afwijking op de verwachting, hoe is dit te verklaren?*

Voor het plangebied gold een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten uit de perioden Paleolithicum tot en met Neolithicum, IJzertijd en Late Middeleeuwen tot en met Late Nieuwe Tijd. Er zijn echter, op een kleine hoeveelheid achttiende of negentiende- vondstmateriaal, geen archeologische resten aangetroffen in het plangebied. De bodem duidt op vrij natte omstandigheden. Hierdoor vormde het terrein geen gunstige bewoningslocatie.